

Právník Zdeněk Koudelka: Ohrožení a obrana svobody projevu

- CZ24 News | 12. prosince 2023

ČR / SVĚT: Dějiny se doslovně neopakují, ale vrací se určité situace, byť s novými hráči a v jiných kulisách. Platí Heraklitovo: „Nevstoupíš dvakrát do stejné řeky.“, ale i Santayanovo: „Kdo se nepoučil z historie, je odsouzen prožít ji znovu.“ Svoboda projevu byla v různých etapách dějin popírána a v jiných časech se ji dařilo. V Čechách, na Moravě a ve Slezsku jsme nyní v době, kdy je svoboda projevu potlačována, pokud to srovnáme se svobodnými 90. lety 20. století. Ještě ji sice máme, ale je okrajována držiteli moci.

Proto Společnost pro obranu svobody projevu zaslala v Den lidských práv 10. 12. 2023 otevřený dopis předsedovi vlády Petru Fialovi. (<https://www.sosp.cz/otevreny-dopis-premierovi/>). V dopise jsou kritizovány především snahy ministra vnitra Víta Rakušana o omezování svobody slova, přičemž jsou uvedeny mimo jiné příklady:

- metodika krizového informačního týmu zmiňující „anonymizovaný monitoring nálad ve státní a veřejné správě“, „včasnou identifikaci osob“ s cílem „pojmenovat a zostudit“,
- vyšetřování občanů za pouhé názory na zahraniční politiku, které se neshodují s těmi vládními (např. případ kriminalizace učitelky za její výklad),
- označování pouhých předpovědí, odlišných výkladů a jiných názorů za dezinformace,
- podpora organizací, které rozdělují společnost falešným obviňováním oponentů (např. vládní web BranmeCesko.cz),
- snaha ovládnout mediální rady a úkolovat veřejnoprávní média „bojem s dezinformacemi“, který je zneužíván k omezování svobody slova,
- kampaň vybízející občany k udávání za „nebezpečné“ chování na sítích a spuštění vládního webu NENALETET.cz připomínajícího propagandu 80. let 20. století.

Děkuji Společnosti pro obranu projevu za možnost dopis také podepsat. Neočekávám, že dopis předsedovi vlády něco změní. Stejně jako adresování Charty 77 tehdejšímu Federálnímu shromáždění a jiným představitelům režimu nemohlo změnit totalitu v demokratický právní řád. Zaslání dopisu Petru Fialovi nepovede k tomu, že vláda, která se vydala cestou omezování svobody projevu, najednou změní svou politiku. Skutečnými adresáty není premiér vlády omezující svobodu projevu, ale lidé této země.

Bez podpory lidí demokracie nemůže fungovat, ani nelze udržet stávající rozsah práv člověka, včetně jeho práva na svobodu projevu. Držitelé moci inklinují k tomu, že chtějí, aby si občané mysleli, či alespoň říkali to, co se moci líbí. Aby nebyly jiné, než vládní názory na veřejné dění. Dopis ve skutečnosti apeluje na veřejnost, aby se svobody projevu nevzdávala. Možná se mnohým zda, že to pro ně není důležité. Ale vláda, která chce zavést autoritativní režim a popřít i jiná práva člověka, nejprve postihuje svobodu projevu. Protože když zavře hubu reptalům, tím snáze zruší jiná práva za uniformního přitakávání vládě poplatných médií.

Nadějí pro svobodu je obrovské zlevnění šíření informací díky internetu, čímž vzniklo množství nezávislých médií a klesl vliv tradičních pražských redakcí hlavního proudu. Proto nepřekvapí útok na šíření nevládních informací ze strany vlády Petra Fialy a Vojenského zpravodajství, které iniciovaly vypnutí vládě nepohodlných webů v únoru 2022. Vypnutí vládě nepohodlných webů byl zásah porušující ústavní zákaz cenzury. Navíc šlo o zásah vojenské složky do vnitřních poměrů ve státě, když vojsko je primárně určeno k obraně země proti vnějšímu nepříteli, ne k omezování svobod a práv občanů. Jde o nebezpečný zásah ozbrojené složky do politického života ve státě, který

nepřekvapí v jižní Americe, ale ve střední Evropě není zvyklostí.

Vláda do boje proti svobodě projevu zapojila i státní zastupitelství a policejní aparát. Některé akty našich represivních orgánů byly jak ze Švejka. Tam patří především případ, kdy policie v roce 2022 prověřovala, zda sýr na chlebičkách srovnaný do písmene Z není podporou Ruska v rusko-ukrajinské válce. Vedle toho Nejvyšší státní zastupitelství přispěchalo s voláním po postihu protivládních názorů a omezením svobody slova v souvislosti s rusko-ukrajinskou válkou, což vyvrcholilo v trestním stíhání učitelky základní školy Martiny Bednářové. V poslední době je Nejvyšší státní zastupitelství aktivní při postihu hesel na demonstracích. Naše státní zastupitelství chrání vládní narativ o různých zahraničněpolitických tématech i za cenu trestněprávního omezení svobody slova a vytváření novodobých politických vězňů. Pokud je totiž někdo trestán za projev související s politikou, je politickým vězněm, i když vláda bude tvrdit, že u nás političtí vězni nejsou. Bude to stejná lež jako Husáka. Pak je pochopitelné, že vláda Petra Fialy zrušila usnesení, že se hlásí k odkazu Charty 77. Odstranila tak aspoň jednu lež. K Chartě 77 se v oblasti svobody projevu skutečně nehlásí.

Je správné kritizovat i pokusy o postihování vládě nepohodlných názorů vyhazováním z práce. Příkladem je pokus o vyhození prof. Petra Druláka z jeho zaměstnání na Ústavu mezinárodních vztahů, jenž je v resortu Ministerstva zahraničních věcí, což jako protiprávní zrušil pražský obvodní soud. Rovněž sem řadím snahu o odvolání děkana Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické Miroslava Ševčíka. Takto hodnotím i to, že jsem byl z iniciativy ředitele sekce Ministerstva vnitra Davida Slámy (dříve poslanecký kandidát za TOP 09) vyřazen z týmu řešícího pro ministerstvo otázku organizace veřejné správy v metropolitních regionech v rámci projektu Technologické agentury.

Vláda Petra Fialy vědomě okrajuje svobodu slova, přičemž k tomu zneužila Vojenské zpravodajství a používá pracovníprávní postih vůči názorovým oponentům, který byl užíván totalitním režimem před listopadem 1989. Je na nás občanech, zda si to necháme líbit.

AUTOR: Zdeněk Koudelka

[ZDROJ](#)